Årsrapport 2008 Latin- Amerika-programmet (2008-2017)

Året 2008

- Latin-Amerika programmet startet opp i 2008. I løpet av det første året ble det
- nedsatt en programplan- komité, som utarbeidet en plan for programmet i løpet av våren,
- oppnevnt et programstyre og
- utdelt såkornmidler til forprosjekter og prosjektetableringstøtte. Hele 57 søknader om slike midler ble mottatt, noe som vitner om en stor interesse fra forskningsmiljøene.
- Det ble utlyst og etablert et nasjonalt Latin-Amerika – nettverk – NorLARNet – finansiert av programmet, og
- den første ordinære utlysningen av forskningsmidler ble gjennomført. Ved søknadsfristen 26.november kom det inn 61 søknader om forskningsmidler og 23 søknader om forprosjektmidler, med en total søknadssum på over 323 mill kr.
- Forberedelsene til søknadsbehandlingen ble satt i gang, og fordelingen de 37 mill kr som er avsatt til denne utlysningen vil bli gjennomført i 1. kvartal 2009.
- Programmet er finansiert at UD og skal gå over en ti års periode.

Programmets mål

Programmet har som overordnet mål å styrke kunnskapen om Latin-Amerika i Norge.

I tillegg til hovedmålet - å styrke kunnskapsbasen gjennom forskning - vil programmet, ifølge programplanen, ha følgende delmål:

- Sette i gang forskning av høy internasjonal kvalitet
- Sikre en bredere ramme og lengre tidsperspektiv på forskning om Latin-Amerika
- Styrke kunnskap om relevante spørsmål for norske brukergrupper
- Bidra til internasjonalisering av norsk forskning om Latin-Amerika
- Sikre formidling av forskning, og utvikle møteplasser og arenaer for samarbeid mellom forskere og brukergrupper.

Økonomi og prosjektomfang

Disponibelt budsjett i 2008:	*15 mill kr*
Forbruk i 2008:	*3,173 mill kr*
Programmets finansieringskilder i 2008:	*UD*
Antall og type FoU prosjekter i 2008:	*Forprosjekter: 4, Prosjektetableringsstøtte: 9*

Vurdering av måloppnåelse og faglige utfordringer

Programmets overordnede mål, å styrke kunnskap om Latin-Amerika, betyr at programmet har et bredt spekter av temaer og områder. For å gi retning til et bredt, geografisk orientert program har plangruppen definert fem hovedsatsingsområder. Disse er nødvendigvis brede og utelukker ikke forskning på tvers av temaene. All forskning vil derimot ha et sterk Latin-Amerika fokus, i global forstand. Hele Latin-Amerika anses som relevant.
Programplanen konsentrerer forskningen om 5 hovedområder:

- Politics and governance (Politikk og makt/styring)
- Culture and society (Kultur og samfunn)
- Economy, business and markets (Økonomi, industri næringsliv og markeder)
- Natural resources: management, exploitation and conservation (Naturressurser: forvaltning, bruk og bevaring)
- Poverty, inequality and human development (Fattigdom, ulikhet og utvikling)

Det vil bli en utfordring å bygge opp en programportefølje som vil generere kunnskap innenfor disse fem temaene. Programstyret bestemt at den første utlysning skulle ha en åpen og bred retning. Dette vil kunne gi samtlige forskermiljøer mulighet til å søke om midler. En analyse av de mottatte søknadene, og de prosjektene som vil få en bevilgning i 2009, vil vise hvor og hva som finnes i Norge av Latin-Amerika-kunnskap. Denne informasjon vil være viktig i den videre utbyggingen av programmet gjennom fremtidige utlysninger, som vil kunne være mer eller mindre rettet mot prioriterte områder.

I tillegg til å ivareta oppbygging av kunnskap i de fem ovennevnte områdene sikter programmet mot å bygge *internasjonalt anerkjent* kunnskap og bidra til varige og globalt orienterte forskernettverk. Programmet har også som mål å kvalifisere norske forskningsmiljøer til å delta i internasjonale arenaer, deriblant EUs 7. rammeprogram. I programmets første år har man fokusert på å gi *internasjonalisering* en naturlig og viktig plass i programplanen og bevisstgjøre programstyret på dette. Virkemidlene her vil bli videreutviklet i årene som kommer.

Nøkkeltall, 2008

Antall prosjekter: (antall totalt, herav antall nye i 2008)	*17 (17)*

Kommentar til tallene: Det ble i 2008 bare innvilget midler til forprosjekter, prosjektetableringsstøtte, arrangementsstøtte og nettverket NorLARNet.

Resultatindikatorer, 2008

Siden programmet var under oppstarting i 2008 er det ingen faglige resultater å melde ennå.

Viktigste aktiviteter i 2008

Forskningsfaglige:
Forskningsrådet vedtok i slutten av 2007 å sette ned en gruppe som skulle arbeide en plan for et nytt Latin-Amerika-program. Programplangruppen startet sitt arbeid i februar 2008, og leverte etter intensivt arbeid sitt utkast til programplan i mai. Det ble straks sendt ut på høring og i tillegg ble det avholdt et dagsseminar med stor deltakelse. Programplanen er tilgjengelig på programmets nettsider, www.rcn.no/latinamerika

Den foreliggende programplanen danner et godt grunnlag for det nye forskningsprogrammet. Plangruppen har utformet et strategisk veikart bygget på fem sentrale tematiske områder, med vekt på internasjonalisering, høy faglig kvalitet og kapasitetsbygging av godt forankrede og bærekraftige norske forskningsmiljøer på Latin-Amerika.
I 2008 ble det også utlyst særskilte midler til etablering av et nasjonalt Latin-Amerika nettverk, med et eget sekretariat. Senter for utvikling og miljø ved Universitetet i Oslo (SUM) ble sommeren 2008 tildelt sekretariatet for en treårs periode. Nettverket - NorLARNet – har i

oppstartsåret etablert egen hjemmeside, et ukentlig elektronisk nyhetsbev, tatt initiativ for å etablere en database over norske forskere som arbeider med Latin-Amerika spørsmål og avholdt et par seminar.

Programstyret for Latin-Amerika programmet ble oppnevnt for en treårs periode i august 2008. Det består av totalt 7 forskerrepresentanter fra ulike institusjoner i Europa. I tillegg er det 2 brukerrepresentanter. En oversikt over programstyrets sammensetning finnes på www.rcn.no/latinamerika.

Allerede i mai ble det lyst ut de første midler til forprosjekter, etableringsstøtte og arrangementsstøtte. Ved søknadsfristens utløp 4. juni var det kommet inn hele 57 søknader, med en samlet søkt på beløp på over 22 mill kroner. Det ble bevilget ca. 2 mill kroner til 16 prosjekter. Flere av prosjektene har utformet og levert søknad til søknadsfristen i november. Dette er et direkte resultat av denne såkornsfinansiering, som kan ses som et nyttig verktøy for å motivere miljøene til å søke om midler.

Programmet hadde høsten 2008 sin første ordinære utlysning, med annonsering av 37 mill kroner til nye prosjekter, inkludert 2 mill kroner til forprosjekter. Ved fristens utløp 26. november var det kommet inn 61 søknader om forskerprosjekt på alle 5 programtema og 23 søknader om forprosjektmidler. Samlet ble det søkt om mer enn 323 mill kroner! Forprosjektene ble behandlet i februar 2009, mens hovedprosjektene avgjøres i april. Innvilgede prosjekter forventes å starte opp i 2. halvår 2009, og vil danne den første reelle prosjektporteføljen for programmet.

Forskningsrådet, ved koordinatoren for Latin-Amerika-programmet deltar i 2 EU-nettverk for samarbeid mellom europeiske og latin-amerikanske forskningsmiljøer: EULANEST (ERA) og EULARINET. (INCO). Det arbeides med sikte på en felles utlysning i 2009 /2010.

Kommunikasjons- og formidlingstiltak:
For å sikre en god forankring i de mange miljøene i Norge som driver med Latin-Amerika-relatert forskning ble utkastet til programplan sendt ut på høring i april-mai 2008. Mange miljøer benyttet anledningen til å kommentere utkastet. I tillegg organiserte Forskningsrådet en høringskonferanse på Voksenkollen 26.5., hvor 85 personer fra hele landet deltok. Programplankomiteen la frem sitt arbeid og etter gode diskusjoner ble kommentarene fra forskningsmiljøene innarbeidet i den endelige versjonen. Konferansen ble sett på som et positivt tiltak med godt resultat. Dagen var en møteplass for forskerne, Forskningsrådet og plankomiteen.

Programmets nettsider, www.rcn.no/latinamerika, ble lansert tidlig i 2008. De har blitt oppdatert kontinuerlig, og har blant annet lenke til NorLARNet. Det er tydelig at nettsidene blir brukt hyppig av forskere som inngangsportal til programmet. Det er derfor et ønske å ytterligere bygge ut nettsidene og gjøre dem til en lett tilgjengelig startside til programmet. På grunn av programmets internasjonale preg satses det på de engelskspråklige sidene.

Driftsrelaterte aktiviteter:
Programstyret holdt sitt konstituerende møte i september. På møtet ble den første hoved-utlysningen planlagt. I desember møttes programstyret for andre gang, blant annet for å diskutere handlingsplanen, som vil bli utformet i 2009.